

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 1. do 10. maja 2015

Povzetek

V prvi dekadi maja so presenečale že skoraj poletne temperature zraka. Ponekod so izmerili celo 30 °C. Tudi tla so se dovolj ogrela za sajenje toplotno občutljivih rastlin na prosto, vendar ne povsem brez skrbi, kajti ledeni možje, ki poskrbijo za majsko ohladitev, šele prihajajo. Deževalo je večinoma le prve dni maja, količina dežja je ostala globoko pod dolgoletnim povprečjem. Zaloga vode v tleh se je močno izčrpala, še posebno v vzhodnem in severovzhodnem delu države. Ob visokih temperaturah zraka in močnem izhlapevanju so se pričeli odkosi travinja in spravilo v silose in bale.

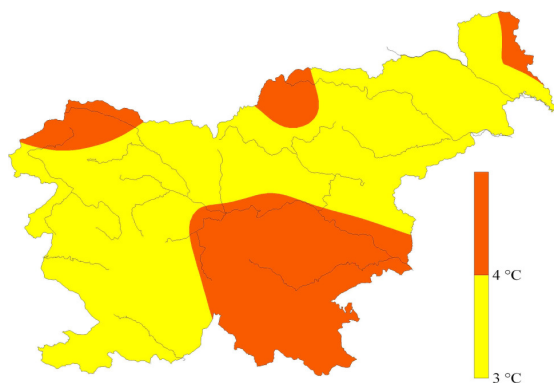
METEOROLOŠKE RAZMERE

V sončnih dnevih so se najvišje temperature zraka v sredini dekade že vzpenjale do toplih 29 °C, v Novem mestu pa so že zabeležili en vroč dan, ko je temperatura presegla 30 °C. Najnižje jutranje temperature zraka so se spuščale do 3 °C, v Ljubljani do 7 °C, na Obali in v Vipavski dolini pa se niso spustile pod 10 °C. Prva majska dekada je bila precej toplejša od dolgoletnega povprečja, za kar 3 °C oziroma v delu osrednje Slovenije, na Dolenjskem in Koroškem tudi več kot 4 °C. Dežja je bilo malo, povsod krepko pod dolgoletnim povprečjem. Malce bolj obilno je deževalo na začetku dekade v zahodni Sloveniji ter ob koncu dekade na ljubljanskem območju. Sicer pa so bile v sredini dekade ob prehodu hladne fronte kratkotrajne nevihte. V vzhodni in severni Sloveniji ter na Obali je bilo padavin manj kot 15 mm, v večjem delu zahodne Slovenije in v okolici Ljubljane pa od 20 do 40 mm. V srednjem delu zahodne Slovenije in na severovzhodu je bil njihov delež večji kot 50 %, drugod manjši.

Trajanje sončnega obsevanja je bilo, z izjemo pasu od Koroške proti jugovzhodu do Krške kotline, podpovprečno. Večina izmerjenih vrednosti je bila 15 % pod povprečjem. Po suhem aprilu, in z izjemo njegove prve dekade tudi nadpovprečno toplem, se je maj, zadnji meteorološki pomladni mesec, začel tudi podobno. Primanjkljaj padavin že beležimo, v povezavi z izhlapevanjem pa se postopno povečuje iz dekade v dekado.

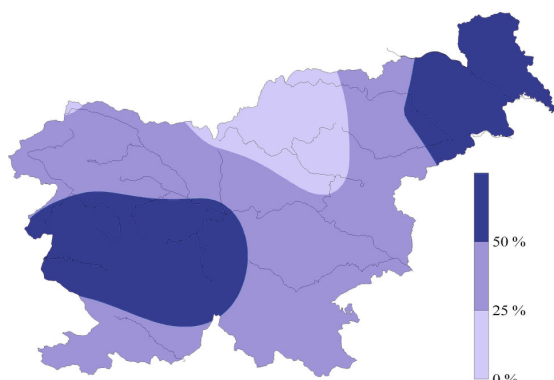
Dekadne povprečne temperature zraka, absolutne maksimalne in minimalne dnevne temperature zraka (T , °C) in odklon dekadne povprečne temperature zraka od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	T_{povp}	T_{max}	T_{min}
Bilje	17,5	28,4	10,5
Portorož let.	18,0	28,5	10,2
Ljubljana	17,7	27,8	7,7
Novo mesto	17,8	30,4	5,7
Celje	16,8	28,5	4,5
Maribor let.	16,5	28,5	3,4
Murska Sobota	17,4	28,4	3,6
Rateče	13,5	24,1	3,7
Slovenj Gradec	15,7	27,5	3,7

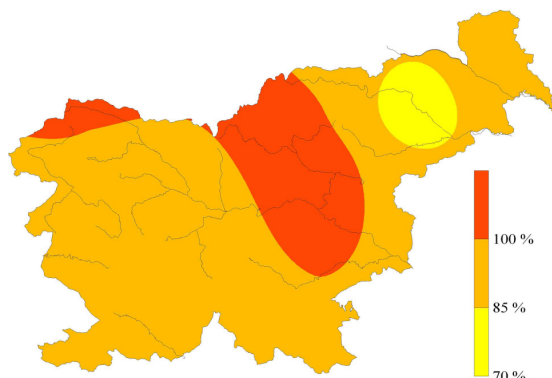
Dekadne vsote padavin (RR, v mm), število suhih in deževnih dni ter odklon vsote padavin od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	RR	suhi	deževni
Bilje	23,2	5	5
Portorož let.	7,1	8	2
Ljubljana	24,9	5	5
Novo mesto	10,7	8	2
Celje	5,0	4	6
Maribor let.	13,2	7	3
Murska Sobota	14,7	6	4
Rateče	9,1	6	4
Slovenj Gradec	3,2	7	3

Dekadne vsote ur sončnega obsevanja (ure), maksimalna dnevna vsota ur sončnega obsevanja ter odklon dekadne vsote od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	Sončno obsevanje	Max
Bilje	62,5	13,3
Portorož let.	73,7	13,4
Ljubljana	58,4	13,0
Novo mesto	65,0	12,8
Celje	65,0	12,6
Maribor let.	61,1	12,4
Murska Sobota	65,7	13,0
Rateče	56,7	9,9
Slovenj Gradec	61,1	12,5

TEMPERATURA TAL

V prvi dekadi maja so se povprečne temperature tal v setveni globini (5 in 10 cm) gibale med 17 °C v osrednji in jugovzhodni Sloveniji in 19 °C v večini drugih predelov Slovenije. Le v izpostavljenih predelih Gorenjske in Koroške je bila povprečna dekadna temperatura tal okoli 16 °C. Tla so bila za stopinjo do dve toplejša od dolgoletnega povprečja. V toplih dneh, ko se je čez dan temperatura zraka povzpela čez 25 °C, so se ogrela tudi tla. Na Primorskem do skoraj 29 °C, drugod od 24 do 27 °C, minimalne temperature tal pa niso več padle pod 10 °C.

Dekadna povprečna temperatura tal, odklon od povprečja 2001–2010 ter absolutna maksimalna in minimalna temperatura tal v globini 5 in 10 cm (Tt, °C)

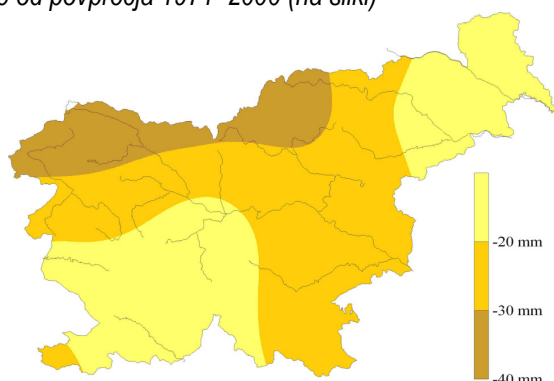
Postaje	5 cm				10 cm			
	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax
Bilje	19,6	1,0	13,1	28,8	19,3	0,8	13,5	26,8
Portorož let.	18,8	1,2	13,0	26,4	18,6	1,1	13,6	23,1
Ljubljana	17,1	0,8	10,5	24,4	16,9	0,9	11,3	22,0
Novo mesto	17,6	1,6	11,4	24,1	17,1	1,2	11,6	21,4
Celje	17,6	1,6	10,8	25,3	17,1	1,4	11,5	21,3
Maribor let.	17,5	1,0	10,4	23,8	16,9	0,8	11,2	21,3
Murska Sobota	18,6	2,2	10,1	27,0	18,3	1,8	10,8	24,7
Slovenj Gradec	16,1	1,0	10,4	19,7	15,8	0,8	10,9	18,6

VODNA BILANCA IN IZHLAPEVANJE

V dekadi je v nižinskih predelih v povprečju izhlapelo iz tal in rastlin od 33 do 39 mm vode. Najvišje vrednosti so bile zabeležene na Obali in v Prekmurju. Ponekod so že zabeležili nekaj dni, ko je bilo izhlapevanje višje od 5 mm. Dekadna vodna bilanca je bila povsod negativna. Vodni primanjkljaj se je gibal od 8 mm v Osrednji Sloveniji do 31 mm na celjskem, Koroškem in Obali. Najmanjša odstopanja vodnega primanjkljaja od povprečja so se gibala od 10 do 20 mm v delu Osrednje ter celotne jugozahodne in severovzhodne Slovenije, pa vse do več kot 30 mm v hribovitem severnem delu.

Dekadne vsote meteorološke vodne bilance (VB, mm), evapotranspiracije (ET₀, mm), število dni z ET₀ > 5 mm/dan ter odklon dekadne meteorološke vodne bilance od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	VB	ET ₀	ET ₀ > 5 mm
Bilje	-10,6	33,8	1
Portorož let,	-31,5	38,6	2
Ljubljana	-8,1	33,0	0
Novo mesto	-26,7	37,4	1
Celje	-31,1	36,1	1
Maribor let,	-22,5	35,7	0
Murska Sobota	-23,5	38,2	1
Rateče	-20,4	29,5	0
Slovenj Gradec	-31,3	34,5	0

STANJE RASTLIN

Pomanjkanje padavin je povzročilo, da so bile kmetijske rastline, predvsem ozimni posevki, večji del aprila in tudi v prvi dekadi maja v sušnem stresu. V prvi dekadi maja je bila rastlinam ponekod voda v tleh že precej težko dostopna. V severovzhodni Sloveniji so ozimni posevki nekoliko prehitro prešli v generativno fazo klasenja, ko njihova višina in obraščanje še nista bila optimalna. Najprej je, v zadnji tretjini aprila, v klasenje prešel ječmen, ob koncu prve dekade maja smo prve klase lahko opazili tudi pri pšenici. Ječmen klasi tudi drugod po Sloveniji, pšenica pa še ne. Zaradi izsušenega površinskega sloja tal je bil v severovzhodni Sloveniji nekoliko oviran tudi vznik buč. Posevki koruze na lahkih tleh, ki so bili posejani že v drugi dekadi aprila pa so vzkalili in razvili prve liste. Zaloga vode v tleh je bila rastlinam težje dostopna tudi drugod po Sloveniji, zlasti na Ptujskem in Dravskem polju, ter na celjskem in Dolenjskem, kjer se vodni primanjkljaj za vegetacijsko obdobje (od aprila dalje) giblje med 50 in 100 mm. V zahodni Sloveniji se je vodna bilanca, po nestanovitnem koncu aprila, v prvi dekadi maja nekoliko izboljšala. Vznik koruze je bil uspešnejši, marsikje so posevki že razvili drugi in tretji list. Vzkalili so tudi številni travni in širokolistni pleveli, tako da je nastopil čas za izvajanje zaščite posevkov. Vremenske razmere so postale ugodne tudi za širjenje nekaterih rastlinskih bolezni. Na Goriškem opozarjajo, da so v vinogradih že možne primarne okužbe s peronosporo, pozornost pa je potrebna tudi glede oidija.

Pomembnejše vrste trave so v prvi dekadi maja v večjem delu Slovenije že latile, najzgodnejša med njimi, travniški lisičji rep, pa je že polno cvetela. Začel se je prvi odkos travinja za travno silažo. Vremenske razmere z visokimi temperaturami zraka, ki so izhlapevanje marsikje pognale do skoraj 5 mm in čez, pa so povzročile, da je odkošena trava postala hitro primerna za spravilo v silose in bale.

NOVICE

Dekadne biltene stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji lahko spremljate na spletnih straneh Agencije RS za okolje: <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/agromet/recent/wb/currentyear/>.

Agrometeorološki in meteorološki podatki so na voljo na Vremenskem portalu: <http://meteo.arso.gov.si/> na podstrani **Agrometeorologija**.

Dnevne podatke o stanju in temperaturah tal izmerjenih v globini 5 in 10 cm za nekaj meteoroloških postaj v Sloveniji lahko spremljate na spletnih straneh Agencije RS za okolje (<http://www.arso.gov.si/vreme/napovedi%20in%20podatki/> zavihek **Agrometeorološki podatki v sliki**).

Na voljo je tudi slikovni prikaz dnevnega poteka temperature tal v globini 10, 20 in 30 cm (vrednosti izmerjene na izbranih avtomatskih meteoroloških postajah).

V zavihku **Agrometeorološki podatki v besedi** so na voljo tudi podatki o količini padavin, izhlapevanju in stanju vodne bilance za pretekli dan, pretekli teden in tekoče vegetacijsko obdobje.

PETDNEVNA PROGNOZA VREMENA izdana dne 13. 5. 2015

SLOVENDA	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota	Nedelja
Vreme/Pojavi					
Megla/Nevihte					
Pojavi		dež	dež	dež	
Tmax [°C]	27	25	17	19	22
Tmin [°C]	12	14	15	12	11
Veter					
Hitrost vetra [km/h]	7 .. 18	0	7 .. 18	7 .. 18	7 .. 18

Verjetnostna 10 dnevna modelska napoved vremena pa je dostopna na: <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/app/webmet/> pod povezavami *Vreme podrobneje /Modelska napoved/Verjetnostna napoved - 10 dni*